

Strategies for Preventing Crime Based on the Sharing of Intra-Organizational Roles¹

Majid Mohammadvali², Alireza Jazini³, Ismail Ahmadi-Moghadam⁴, Reza Abdolrahmani⁵

Abstract

Background and aim: Today, social studies with a preventive approach in civil and environmental dimensions have gained special importance in research, programs, and government and organizational actions. The police are always recognized as responsible for crime prevention, while other institutions should also play a more significant role in preventing crime based on their direct and indirect responsibilities according to the laws. This research aims to develop a strategic plan for crime prevention based on the sharing of external organizational roles.

Method: This study is of an objective and applied nature and uses qualitative methods for data collection and analysis. The participants in the research were experts and stakeholders in the field of crime prevention, totaling fourteen individuals selected through a snowball sampling method. Data was collected through semi-structured (in-depth) interviews in two stages, and thematic analysis was employed.

Results: Through the analysis of the interview transcripts, three main concepts of situational, punitive, and social prevention were identified, resulting in 39 statements. These statements were used to identify the internal and external factors influencing crime prevention through a SWOT matrix, revealing that the police are currently in a competitive situation in the field of crime prevention. Eleven strategies were developed and prioritized in line with the research topic.

Conclusion: Crime prevention approaches have been successful and effective primarily in specific times and locations where crime prevention initiatives involve collaboration and utilize the capacities of organizations and institutions. Today, the police are in a competitive situation and should move towards utilizing environmental opportunities by reducing threats.

Keywords: Crime prevention, Strategy, Law enforcement prevention, Sharing of roles, External organizational roles.

---

1 This article is taken from the doctoral thesis of the crime prevention management field entitled "Strategies of police crime prevention based on the sharing of intra-organizational roles" of Amin Police University.

2 PhD student in the field of crime prevention management, Amin Police University, Tehran, Iran. Email: mohammadvali110@chmail.ir

3 Professor of Police Prevention Department, Amin Police University, Tehran, Iran. (Responsible author). Email: alirj1101@gmail.com

4 Associate Professor, Department of Strategic Management and Future Studies, Amin Police University, Tehran, Iran. Email: shahid.kavand@gmail.com

5 Associate Professor, Department of Social Sciences, Amin Police University, Tehran, Iran. Email: rar0664@yahoo.com

فصلنامه علمی پژوهش‌های مدیریت انتظامی

سال هجدهم، شماره دوم، تابستان ۱۴۰۲

صص ۱۳۰-۱۰۳

راهبردهای پیشگیری انتظامی از جرم مبتنی بر تسهیم نقش‌های برون‌سازمانی^۱مجید محمدولی^۲، علیرضا جزینی^۳، اسماعیل احمدی‌مقدم^۴، رضا عبدالرحمانی^۵ تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۱۲/۰۹

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۳/۱۳

چکیده

زمینه و هدف: امروزه در پژوهش‌ها، برنامه‌ها و اقدامات دولت‌ها و سازمان‌ها، مطالعات اجتماعی با رویکرد پیشگیرانه در ابعاد مدنی و محیطی، جایگاه ویژه‌ای یافته است؛ پلیس، همواره به‌عنوان متولی پیشگیری از جرم شناخته می‌شود؛ حال آنکه بایستی نهادهای متعددی براساس قوانین، با وظایف مستقیم و غیرمستقیم خود در جلوگیری از وقوع جرم نقش مهم‌تری از پلیس داشته باشند. پژوهش حاضر با هدف تدوین طرح راهبردی پیشگیری انتظامی از جرم مبتنی بر تسهیم نقش‌های برون-سازمانی انجام شد.

روش: این پژوهش از نوع هدف، کاربردی و همچنین برحسب نحوه گردآوری داده‌ها و نوع تجزیه و تحلیل، کیفی بود. مشارکت کنندگان در پژوهش، خبرگان و صاحب‌نظران حوزه پیشگیری از جرم شامل چهارده نفر بودند که با روش ارجاعی زنجیره‌ای انتخاب گردیدند و برای گردآوری داده‌ها از مصاحبه نیمه‌ساختاریافته (عمیق) با روش دلفی در دو مرحله و تحلیل مضمون متون استفاده شد.

یافته‌ها: در تحلیل حاصل از متن مصاحبه‌های صورت گرفته، سه مقوله اصلی شامل پیشگیری وضعی، کیفی و اجتماعی مشخص و به تبع آن ۳۹ گزاره استخراج شد. با مبنای قرارداد این گزاره‌ها، تأثیر عوامل داخلی و خارجی بر پیشگیری از جرم از طریق ماتریس SWOT شناسایی شده و مشخص شد امروزه پلیس در حوزه پیشگیری انتظامی از جرم در وضعیت رقابتی قرار دارد و متعاقباً یازده راهبرد در راستای موضوع پژوهش تدوین و اولویت‌بندی شد.

نتیجه‌گیری: رویکردهای پیشگیری از جرم عمدتاً در زمان‌ها و مکان‌هایی موفقیت‌آمیز و اثربخش بوده است که طرح‌های پیشگیری از جرم، مشارکتی و با استفاده از ظرفیت‌های سازمان‌ها و نهادهای دخیل بوده است. امروزه، پلیس در وضعیت رقابتی قرار دارد و بایستی با کاهش تهدیدات به سمت استفاده از فرصت‌های محیطی حرکت کند.

کلیدواژه‌ها: پیشگیری از جرم، راهبرد، پیشگیری انتظامی، تسهیم نقش، نقش‌های برون‌سازمانی.

استاد: محمدولی، مجید؛ جزینی، علیرضا؛ احمدی‌مقدم، اسماعیل؛ عبدالرحمانی، رضا. (۱۴۰۲). راهبردهای پیشگیری انتظامی از جرم مبتنی بر تسهیم نقش‌های برون‌سازمانی، فصلنامه پژوهش‌های مدیریت انتظامی ۱۸ (۲)، صص ۱۳۰-۱۰۳
<https://doi.org/10.22034/pmsq.2023.1270712.1577>

۱. این مقاله برگرفته از رساله دکتری رشته مدیریت پیشگیری از جرم با عنوان «راهبردهای پیشگیری انتظامی از جرم مبتنی بر تسهیم نقش‌های برون‌سازمانی» دانشگاه جامع علوم انتظامی امین است.

۲. دانشجوی دکتری رشته مدیریت پیشگیری از جرم، دانشگاه جامع علوم انتظامی امین، تهران، ایران. رایانامه: mohammadvali110@chmail.ir

۳. استاد گروه پیشگیری انتظامی دانشگاه جامع علوم انتظامی امین، تهران، ایران. (نویسنده مسئول). رایانامه: alirj1101@gmail.com

۴. دانشیار گروه مدیریت راهبردی و آینده پژوهی دانشگاه جامع علوم انتظامی امین، تهران، ایران. رایانامه: shahid.kavand@gmail.com

۵. دانشیار گروه علوم اجتماعی دانشگاه جامع علوم انتظامی امین، تهران، ایران. رایانامه: rar0664@yahoo.com

مقدمه

بزهکاری پدیده‌ای اجتماعی - انسانی است که همه جوامع بشری از دیرباز با آن روبه‌رو بوده‌اند. این امر، به‌خصوص در قرن حاضر و به‌دنبال تحول پدیده‌های سنتی و ظهور مؤلفه‌های جدید در زیست انسانی، روند رو به رشدی را دنبال کرده است. بدیهی است در چنین وضعیتی، صرف به‌کارگیری ابزارهای کیفری (واکنشی) در جهت مقابله و سرکوب بزهکاری، راه به جایی نمی‌برد و به همین دلیل، نظام‌های سیاست جنایی مختلف، به بهره‌جستن از ابزارهای پیشگیری غیرکیفری (کنشی) روی آورده‌اند. کشور ما نیز از این قاعده مستثنا نبوده و پدیده بزهکاری در آن، همچون سایر کشورها، یکی از معضله‌های مهم اجتماعی است. باوجوداین، نبود مدیریت متمرکز، خلأها و ابهامات قانونی، تداخل وظایف نهادهای دولتی و فقدان راهبرد و برنامه بومی و ملی درحوزه پیشگیری از جرم، موجب اتخاذ سیاست‌ها، تدابیر، پیش‌بینی راهبردها و اعمال اقدام‌های نامنسجم، نامتجانس و گاه متضاد در این حوزه شده است (نوروزی و همکاران، ۱۳۹۷).

از طرفی فعالیت‌های جاری نهادهای عمومی و خصوصی، حسب مورد، می‌تواند نقش مستقیم یا غیرمستقیم در کاهش یا افزایش عوامل ایجادکننده جرم و ناهنجاری داشته باشد؛ بنابراین، سیاست پیشگیری از جرم زمانی می‌تواند مؤثر واقع شود که بتواند سیاست‌ها و فعالیت‌های جاری نهادهای تأثیرگذار در عوامل ایجادکننده جرم را با آموزه‌های پیشگیری از جرم همسو کند. یکی از روش‌های این همسوسازی، رویکرد نوینی با عنوان «پیشگیری چندنهادی» است. این رویکرد، تدابیر پیشگیرانه نهاد پلیس را وارد مرحله جدیدی کرده که در آن، پلیس علاوه بر بهره‌گیری از ابزارهای ترسیم‌شده در نظام عدالت کیفری، تلاش می‌کند که از همکاری و مشارکت نهادهای دولتی و اجتماعی و شهروندان، در راستای پیشگیری از جرم استفاده کند (نوروزی و افراسیابی، ۱۳۸۹).

براساس ارزیابی‌های انجام‌شده از میزان کارایی رویکردهای مختلف پیشگیری از جرم در کنترل میزان جرم و پیشگیری از آن، استفاده از توان سایر نهادهای دخیل در امر پیشگیری ضروری است. یکی از مشکلات اساسی در مقوله پیشگیری از جرم این است

که همواره به دنبال یک نهاد و یا سازمان واحد به‌عنوان متولی امر پیشگیری از جرم نباید بود. امروزه در بیشتر کشورها، رویکرد چند نهادی و مشارکت تمام اقشار جامعه در پیشگیری از جرم مورد توجه است. پیشگیری چند نهادی در مقایسه با مداخله تک-نهادی از این فرض مقبول گرفته شده است که هر نهادی، از قبیل نیروی انتظامی، قوه قضائیه در مفهوم کلان و در راستای اصل ۱۵۶، آموزش و پرورش، گمرک و سایر سازمان‌های مرتبط، همگی به‌نوبه خود در زنجیره وسیع پیشگیری از جرائم نقش دارند؛ بنابراین، پیشگیری از وقوع جرم به‌تنهایی از عهده سیستم عدالت کیفری (قوه قضائیه، پلیس، سازمان زندان‌ها و ...) بر نمی‌آید. در قانون پیشگیری از وقوع جرم مصوب ۱۳۹۴ نیز مشارکت همه قوا و دستگاه‌ها و نیز مشارکت مردم در امر پیشگیری پیش‌بینی شده است. برخی حقوق‌دانان و جرم‌شناسان با این موضوع که متولی اصلی پیشگیری از وقوع جرم و مدیریت آن بر عهده قوه قضائیه باشد، مخالف هستند؛ با این استدلال که در موضوع مهمی مانند پیشگیری از جرائم مختلف و گاه بسیار آسیب‌زا به جامعه، یک قوه و یک دستگاه به‌تنهایی نمی‌تواند موفق شود.

مهم‌ترین ضرورت انجام پژوهش حاضر، تحقق بند ۱ ماده ۳ قانون پیشگیری از وقوع جرم است: «تقسیم کار ملی در چهارچوب وظایف و مأموریت‌های قوای سه‌گانه کشور و اتخاذ تدابیر مناسب برای هماهنگی و توسعه همکاری بین دستگاه‌های مسئول در امر پیشگیری»؛ علی‌رغم وجود نهادهای متعدد مسئول در زمینه پیشگیری از جرم، به‌دلیل عدم سهم‌بندی و تقسیم کار ملی، توفیق چندانی در این زمینه حاصل نشده است. از عمده‌ترین دلایل عدم این وفاق، به تفکیک سه قدرت تصمیم‌ساز (قوه مقننه)، تصمیم‌گیر (قوه مجریه) و ناظر (قوه قضائیه) می‌توان اشاره کرد. مصوبات شورای عالی پیشگیری از جرم زمانی لازم‌الاجرا است که با تأیید سران سه قوه همراه شود؛ درحالی‌که عملاً این اتفاق صورت نگرفته و حتی در صورت داشتن مصوبه نیز، چندان عملی نشده است.

در این تحقیق، سعی شد علاوه بر شناسایی سیاست‌گذاری‌های حاکم در این حوزه و شناخت چالش‌های اجرایی قوانین مصوب، سهم هر سازمان و نهادی که متولی برقراری

نظم و امنیت در جامعه است، از طریق اقداماتی که در جهت پیشگیری از جرم انجام می‌دهد، مشخص شود. این نکته گام مهمی در راستای کمک به سیاست‌گذاران جهت کاهش موازی‌کاری‌های سازمانی و جلوگیری از فعالیت‌های بی‌هدف، بعضاً مخرب و همچنین اتلاف هزینه‌های مادی و معنوی می‌تواند قلمداد شود. از سوی دیگر، همان‌طور که پیشتر نیز ذکر شد، سپردن تمامی وظایف به دستگاه قضایی (به‌عنوان متولی قانونی پیشگیری از جرم) نه تنها امری عقلانی به نظر نمی‌رسد بلکه به دلیل ماهیت چندبُعدی جرائم و روش‌های متفاوت پیشگیری از جرم، نگاهی جهان‌شمول به پیشگیری شکل نگرفته و ایراداتی در عرصه اجرا و عمل نمایان شده است. همچنین نقش سازمان‌هایی که تا قبل از وقوع جرم، مدعی اقدامات اثربخش خود در زمینه پیشگیری از جرم بوده و در زمان وقوع جرم، علت را در کم‌کاری سایر سازمان‌ها جست‌وجو می‌کنند، شفاف و برجسته می‌شود؛ از این رو ضرورت دارد تا با انجام تحقیقاتی از این دست، در پی مشخص کردن نقش و سهم هر یک از دستگاه‌ها و سازمان‌های ذی‌ربط در کنار قوه قضائیه بوده و با اقدامات سنجیده در جهت کاهش آسیب‌های اجتماعی در جامعه، گام مهمی در راستای پیشگیری از جرم برداشته شود.

در پژوهش پیش‌رو و عطف به مطالب بالا، پژوهشگران به دنبال این مسئله هستند که چگونه می‌توان با ارائه طرح راهبردی پیشگیری انتظامی از جرم، با دخالت سازمان‌ها و نهادهای مربوطه (رویکرد چندنهادی) و تسهیم این نقش‌ها، به کاهش نرخ بروز جرم، تحقق تقسیم کار ملی و دستیابی به امنیت و نظم عمومی پایدار رسید؟

پیشینه و مبانی نظری

منظمی تبار و همکاران (۱۴۰۱)، در پژوهشی با عنوان «آسیب‌شناسی تعامل پلیس و قوه قضائیه در پیشگیری از جرم» بیان کردند که اجرای مأموریت مشترک پیشگیری از جرم توسط نیروی انتظامی و دستگاه قضایی با سطح همبستگی بالا و معنی‌داری، تابعی از متغیر استنباط از مفهوم پیشگیری از جرم در این دو دستگاه است و در سطح شناختی و فرهنگ سازمانی، موانع جدی برای تحقیق مأموریت پیشگیری از جرم وجود دارد که

از مصادیق آن می‌توان به نداشتن سند همکاری و برنامه مشترک بین دو سازمان اشاره کرد.

دیناروند و همکاران (۱۴۰۱)، معتقدند که در عصر ما افزایش بی‌رویه جرائم و ناکارآمد بودن شیوه اعمال کیفر در مبارزه با جرم، گرایش روزافزون به استفاده از نتایج تحقیقات جرم‌شناسی و یافته‌های آن در پیشگیری از جرم را در سیاست‌گذاری جهانی در سطح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی از سوی دولت‌ها غیر قابل اجتناب کرده است. در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، قانون‌گذار، اقدام مناسب برای پیشگیری از وقوع جرم و اصلاح مجرمین را جزو وظایف عمده قوه قضائیه قرار داده است. محققان و جرم‌شناسان همواره در تلاش‌اند تا راهکارهای جدیدی را برای جلوگیری از بزهکاری و طرق پیشگیری از جرم ارائه دهند.

رضایی و همکاران (۱۴۰۱)، در پژوهشی با عنوان «الگوی تحول سازمانی در پیشگیری انتظامی از جرم با رویکرد جهادی» به این نتیجه رسیدند که پلیس در حوزه پیشگیری انتظامی از جرم با رویکرد جهادی در وضعیت رقابتی قرار دارد و معتقدند در صورتی که راهبردهای تعیین شده به درستی به کارگیری شوند، توان و قابلیت لازم از طریق پیاده‌سازی رویکرد جهادی در پیشگیری از جرم به وجود خواهد آمد.

خوشخو (۱۴۰۰)، در پژوهش خود نتیجه می‌گیرد که هوشمندی در انتخاب شیوه مناسب اعمال قانون در تعامل با گروه‌های مختلف اجتماعی، در بالابردن سرمایه اجتماعی پلیس و مشارکت عمومی در پیشگیری از وقوع جرم می‌تواند مؤثر باشد.

ابوذری و همکاران (۱۳۹۸)، در پژوهشی به بررسی تأثیر نقش سازمان‌های مؤثر در پیشگیری از وقوع جرم پرداختند. نتایج تحقیق نشان داد رسانه‌ها، آموزش و پرورش، نیروی انتظامی، قوه قضائیه، سازمان زندان‌ها، سازمان بهزیستی و سازمان تأمین اجتماعی عملکرد مثبتی در پیشگیری از وقوع جرم داشته‌اند.

مهدوی و فلاح حسینی (۱۳۹۸)، در پژوهشی به بررسی نقش سازمان بازرسی کل کشور در پیشگیری از وقوع جرم پرداختند. با توجه به یافته‌های پژوهش، بهترین راهکار

سازمان بازرسی کل کشور برای انجام وظایف پیشگیری از جرم خویش، پیشگیری وضعی است.

خطیبی و همکاران (۱۳۹۷)، در پژوهشی به بررسی تعهدات نهادهای حکومتی در پیشگیری از وقوع جرم، به صورت مقایسه تجربه‌های بین‌المللی پرداختند. نتایج نشانگر آن بود که پیشگیری از وقوع جرم، امری بسیار حساس و مهم در سطح ملی و بین‌المللی است که باید با دید جامع‌نگر در دستور کار دولت‌ها قرار گیرد.

درویشی (۱۳۹۶)، در پژوهشی به بررسی نقش پلیس در پیشگیری از جرائم پرداخت. در این پژوهش، نقش پلیس در پیشگیری اجتماعی در کنار سایر نهادها بررسی شد و نتایج نشانگر آن بود که بسیاری از نهادها و سازمان‌های اجتماعی مثل خانواده، آموزش و پرورش، دانشگاه‌ها و... در پیشگیری از جرائم اجتماعی به سهم خود مؤثرند، با پلیس تعامل دارند. پلیس نیز نیازمند ارتقای سطح مهارت خود و آگاهی جامعه به‌عنوان بهترین راهکار پیشگیری است.

سلیمانی (۱۳۹۵)، در پژوهشی به بررسی نقش سازمان‌های مردم‌نهاد در پیشگیری از جرم پرداخت. نتایج نشانگر آن بود که بسیاری از نهادها و سازمان‌های اجتماعی مثل خانواده، آموزش و پرورش، دانشگاه‌ها و... در پیشگیری از جرائم اجتماعی به سهم خود مؤثرند و با پلیس تعامل دارند.

آریسوکوو^۱ و همکاران (۲۰۲۰) در پژوهشی به نقش مشارکت جامعه در پیشگیری و کنترل جرم در روستاهای نیجریه پرداختند. یافته‌های مطالعه، موارد سرقت زیاد را به‌عنوان جرم رایج در روستاهای نیجریه نشان داد. مشاهده شد که جوانان درصد بیشتری از مظنونان به جرم را در ایستگاه‌های پلیس تشکیل می‌دهند. بیکاری و فقر در میان مردم روستایی به‌ویژه جوانان، فراوان بود. فقدان زیرساخت‌های اجتماعی، حضور ناکافی پلیس و حمایت دولت از جوانان بیکار وضعیت جنایت را در مناطق روستایی بدتر کرد. تعاملات جامعه با پلیس در پیشگیری و کنترل جرم در روستاهای نیجریه در سطح پایینی

قرار داشت. این مطالعه افزایش مشارکت پلیس و مردم را در پیشگیری و کنترل جرم در روستاهای نیجریه توصیه کرد.

هینو^۱ (۲۰۱۸) در تحقیق خود با عنوان «رویکردی جدید مبتنی بر جامعه برای پیشگیری از وقوع جرم در ژاپن»، اذعان کرد ساکنانی که قبلاً نسبت به فعالیت‌های پیشگیری از وقوع جرم بی‌توجه بودند در این فعالیت‌ها شرکت کردند؛ به‌ویژه بسیاری از کارمندان اداری در سی و چهل سالگی در فعالیت دوم شرکت کردند. این نتایج نشان داد که فعالیت‌های پیشگیری از وقوع جرم در تنوع دامنه‌ی داوطلبان پیشگیری از وقوع جرم و تغییر فعالیت و نگرش آن‌ها مفید است.

دیتز^۲ (۱۹۹۷) بیان کرده است برابر بررسی‌هایی که در پلیس کشورهای مختلف جهان صورت گرفته، ضعف تعامل پلیس و دستگاه قضایی یکی از علل اصلی از بین رفتن دلایل و مدارک در صحنه جرم و به نتیجه نرسیدن پرونده‌ها است و رؤسای سازمان‌های پلیسی، در پاسخ به اینکه چرا نتوانسته‌اند تعامل مفید و سازنده‌ای با مقامات قضایی برقرار کنند، اعلام کرده‌اند که اولاً مأموران تحت امر آن‌ها در بسیاری از موارد، مهارت‌های لازم برای تعامل سازمانی را فرا گرفته‌اند و ثانیاً فقدان الگویی برای ایجاد این تعامل سبب شده که برقراری تعامل یک امر شخصی و سلیقه‌ای محسوب شود و در عمل هیچ‌گونه قاعده و حتی رویه عرفی برای این موضوع وجود نداشته باشد.

با توجه به تحقیقات صورت گرفته، به این جمع‌بندی می‌توان رسید که رویکردهای پیشگیری از جرم عمدتاً در زمان‌ها و مکان‌هایی موفقیت‌آمیز و اثربخش بوده که طرح‌های پیشگیری از جرم، مشارکتی و با استفاده از ظرفیت‌ها، توانمندی‌های و قابلیت‌های تمام سازمان‌ها و نهادهای دولتی و غیردولتی و مبتنی بر عملکرد، وظایف ذاتی و یا وظایف قانونی آن‌ها بوده است و در حالت کلی هیچ فرد، سازمان و یا نهادی را نمی‌توان یافت که عملکرد و یا نقش ایشان در پیشگیری از وقوع جرم بی‌تأثیر باشد. در بین روش‌های گوناگون پیشگیری از جرم که در کشورهای مختلف مورد آزمایش قرار

1. Hino

2. Dietz

گرفته، پیشگیری مشارکتی به طرز چشمگیر و غیرقابل مقایسه‌ای از سایر روش‌ها موفق بوده است. پلیس برای رسیدن به این هدف (مشارکت دادن مردم در امر پیشگیری از جرم) نیازمند جلب اعتماد و رضایت عمومی مردم و بهره‌گیری از الگوی تدوین‌شده در طرح‌ریزی و مدیریت انتظامی پیشگیری از جرم است. همان‌طور که ملاحظه می‌شود، در پیشینه‌های تحقیق، کمیت تناسب بین تأثیر روش‌های پیشگیری از جرم بر بروز آن و همچنین نقش سازمان‌ها و چندنهادسازی در کنترل و پیشگیری، استفاده از ظرفیت و مشارکت جامعه و تحولات سازمانی به‌درستی مورد واکاوی و بررسی محققان قرار گرفته؛ و آنچه مغفول مانده است، تدوین راهبردهایی برای پیشگیری از جرم با درنظر-گرفتن تسهیم نقش نهادها و سازمان‌ها و اولویت‌بندی آنهاست که تحقیق حاضر درصدد برآورده‌سازی این منظور است.

راهبرد: در سازمان نیروی انتظامی که تفکر و مدیریت راهبردی در تمام سطوح سازمانی حاکم است، اجرای برنامه‌های پیشگیرانه که کارکرد آن برقراری نظم و امنیت است، نیازمند تدوین راهبردهایی است که با اجرای آنها بتوان در زمان کمتر، با هزینه کمتر، کیفیت بالاتر و رضایتمندی بیشتر مردم و با تکیه بر عوامل درونی و بیرونی، به هدف‌های پلیس دست پیدا کرد. مفهوم راهبرد در مدیریت، زائیده فضای رقابتی و محدودیت منابع است که از دهه ۱۹۸۰ تاکنون، مفهوم آن در برنامه‌ریزی و مدیریت گسترش یافته است (سعیدنیا، ۱۳۸۲). «راهبرد» مجموعه‌ای از اقدام‌ها و سیاست‌هایی است که جهت‌گیری کلی سازمان را مشخص و چگونگی نیل به هدف‌های کلان را تعیین می‌کند (اشرفی، ۱۳۸۸). راهبرد یک برنامه واحد، همه‌جانبه و تلفیقی است که محاسن یا نقاط قوت اصلی سازمان را با عوامل و تغییرهای محیط مرتبط می‌کند و به نحوی طراحی شده است که با اجرای صحیح آن از دستیابی به هدف‌های اصلی سازمان اطمینان حاصل می‌شود (ابطحی و همکاران، ۱۳۸۷). ابزارهایی هستند که سازمان می‌تواند به وسیله آن‌ها به هدف‌های بلندمدت خود دست یابد (دیوید، ۱۳۸۳). همچنین

راهبرد، مسیری است که بر مطالعات درون‌سازمانی و به‌دست آوردن قوت‌ها و ضعف‌ها از یک طرف و مطالعات برون‌سازمانی و به‌دست آوردن فرصت‌ها و تهدیدها از طرف دیگر مبتنی است و تدوین و اجرای درست آن می‌تواند تا حد زیادی، تحقق اهداف سازمان را تضمین کند. روش‌ها و تکنیک‌های زیادی برای تحلیل در فرایند مدیریت راهبردی می‌تواند به کار برده شود که در این میان «تحلیل سوات» که فرصت‌ها، تهدیدها، قوت‌ها و ضعف‌ها را ارزیابی می‌کند، بیشتر از سایر موارد متداول است.

«سوات» ابزاری است که به‌طور گسترده در تجزیه و تحلیل محیط‌های داخلی و خارجی استفاده می‌شود. به‌منظور دستیابی به نگرش نظام‌مند و حمایت برای موقعیت‌های تصمیم‌گیری راهبردی، مهم‌ترین عوامل داخلی و خارجی برای آینده سازمان به‌عنوان عوامل راهبردی ارجاع داده می‌شوند. این تجزیه و تحلیل ابزاری است برای شرکت‌ها تا صنعت را ارزیابی کنند و راهبردها را توسعه دهند و در محیط رقابتی باقی بمانند (حسین‌زاده و همکاران، ۱۳۹۷).

طرح راهبردی: طرح راهبردی یک رویکرد برای مقابله با چالش‌های جدی است که سازمان یا بخش‌هایی از سازمان یا جوامع با آن روبه‌رو هستند. مقابله با این چالش‌ها نیازمند مشورت و نظم رده‌های مدیریتی است. مدیریت راهبردی به دنبال این است که سازمان چه چیزی می‌خواهد باشد و چگونه باید به آن برسد. طرح راهبردی، بستر یا چهارچوبی است که برای عملی ساختن تفکر راهبردی و تحقق نتایج مشخص تهیه شده است (موریس ۱، ۱۴۰۱). همچنین تلاشی است جمعی و منظم برای تولید تصمیمات اساسی و اقداماتی که یک سازمان (یا سایر نهادها) را شکل می‌دهد و هدایت می‌کند. برخی از ویژگی‌های طرح راهبردی به شرح زیر است:

طرح راهبردی راهی است برای تفکر، اقدام و یادگیری. معمولاً الهام‌بخش بوده و به‌جای آن که واکنشی باشد، کنشی است. انعطاف‌پذیر و عملی است. راهنمایی برای تصمیم‌گیری و تخصیص منابع است. طرح راهبردی، فرایندی است که راهبردهای

مناسب را برای رسیدن به اهداف خاص تولید می‌کند. در طی این فرایند، سؤالات و بحث‌ها و مشکلات مطرح و سپس رفع شده و اغلب کیفیت تصمیمات راهبردی نیز تعیین می‌شود (برایسون و کی آلستون، ۱۳۸۸).

پیشگیری از جرم: پیشگیری یعنی جلوگیری از تبدیل اندیشه مجرمانه به عمل و یا دشوار کردن ارتکاب آن؛ تا هم شهروندان بهتر حمایت شوند و هم دولت کمتر در امر سرکوبی و مجازات سرمایه‌گذاری کند (ابراهیمی، ۱۳۹۴). در تعریفی دیگر، انجام هر اقدامی که علیه جرم بوده و آن را کاهش دهد، پیشگیری از جرم محسوب می‌شود. در جرم‌شناسی پیشگیرانه، پیشگیری به مجموعه وسایل و ابزارهایی اطلاق می‌شود که دولت برای مهار بهتر بزهکاری از طریق حذف یا محدود کردن عوامل جرم‌زا یا از طریق اعمال مدیریت مناسب نسبت به عوامل محیط فیزیکی و محیط اجتماعی موجد فرصت‌های جرم، مورد استفاده قرار می‌دهد (نجفی ابرندآبادی، ۱۳۹۹). همچنین در ماده (۱) قانون پیشگیری از جرم (۱۳۹۴) نیز تعریف نسبتاً جامعی از پیشگیری ارائه شده است: «پیشگیری از وقوع جرم عبارت است از پیش‌بینی، شناسایی و ارزیابی خطر وقوع جرم و اتخاذ تدابیر و اقدامات لازم برای از بین بردن یا کاهش آن».

پیشگیری انتظامی از جرم: در پیشگیری انتظامی در سطح ملی و عمومی (اجتماعی) انتظار این است که پلیس و نیروهای حافظ امنیت به جای مبارزه با معلول، با انجام تحقیقات علمی برای ریشه‌یابی علت‌ها تلاش نمایند. پلیس برای انجام چنین وظیفه مهمی نیازمند ابزار کار است؛ یکی از این ابزارها، داشتن اختیارات قانونی و سازمانی منسجم است (گل محمدی خامنه، ۱۳۹۷).

تسهیم نقش: تسهیم نقش عبارت است از نوعی سهم‌بندی اشخاص حقیقی و حقوقی در جهت تسهیل و تسریع و یا انسداد و کندی در دستیابی به اهداف بر اساس شاخص‌های کمی و کیفی در مکان، زمان و شرایط مشخص (محمدولی، ۱۴۰۰).

نقش‌های برون سازمان: به نقش کلیه افراد و اشخاص حقیقی و یا حقوقی که در خارج از سازمان فراجا، ایفای نقش می‌کنند، نقش‌های برون‌سازمانی گفته می‌شود (محمودلی، ۱۴۰۰).

روش

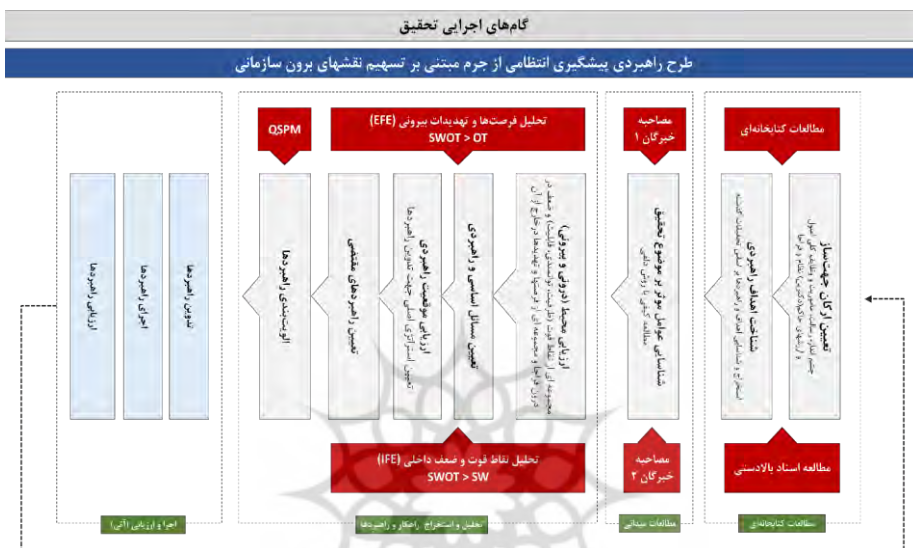
پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و همچنین برحسب نحوه گردآوری داده‌ها و نوع تجزیه و تحلیل، کیفی است. مشارکت کنندگان در پژوهش شامل چهارده نفر از خبرگان و صاحب‌نظران حوزه پیشگیری از جرم به‌ویژه پیشگیری انتظامی با رویکرد چندنهادی در نیروی انتظامی، وزارت کشور، ستادکل نیروهای مسلح، وزارت علوم، اتاق اصناف، نمایندگان مجلس شورای اسلامی، شهرداری، استانداری، قوه قضائیه بودند. شاخص‌هایی مانند مدیرکل و بالاتر، داشتن پنج سال سابقه مدیریت، تحصیلات کارشناسی ارشد به بالا، متخصص پیشگیری از جرم با حداقل پنج سال سابقه تدریس در نهادهای حاکمیتی (ن. م، قوای سه‌گانه، نهادهای رهبری) برای انتخاب افراد در نظر گرفته شد. انتخاب جامعه تحقیق، هدفمند بوده و بر مبنای اصل اشباع داده‌ها، تعداد چهارده نفر به شیوه ارجاعی زنجیره‌ای (کسانی که اطلاعات و درک آن‌ها در زمینه مورد بررسی کافی بود و از دانش، تحصیلات مرتبط، تخصص و تجربه لازم برخوردار بودند) برای مصاحبه انتخاب شدند. برای گردآوری داده‌ها از مصاحبه نیمه‌ساختاریافته (عمیق) با روش دلفی در دو مرحله استفاده شد که در آن با ارائه سؤالاتی مشابه از پاسخگویان درخواست شد آزادانه دیدگاه‌های خود را بیان کنند. در مرحله اول، ۵۱ گویه جهت تبیین ابعاد پیشگیری انتظامی از جرم با در نظر گرفتن نقش‌های برون‌سازمانی استخراج شد و از طریق امتیازدهی با قالب مقیاس لیکرت پنج‌تایی، دوازده عامل دارای میانگین و میانه امتیاز کوچک‌تر حذف گردیدند. سپس در دور دوم دلفی، تمام ۳۹ گویه توسط گروه خبرگان، مورد تأیید قرار گرفت و در سه بُعد پیشگیری وضعی، کیفی و اجتماعی تقسیم‌بندی شد. روابی در بخش کیفی به‌طور کلی از طریق فن دلفی و بارش مغزی به‌دست آمد و همچنین پایایی در هر راند دلفی توسط آلفای کرونباخ تعیین شد.

پس از انجام مصاحبه‌ها، مقوله‌ها، مؤلفه‌ها و گزاره‌های پیشگیری انتظامی از جرم مشخص شد. با کمک این مؤلفه‌ها، به موضوع راهبردها پرداخته شد؛ به گونه‌ای که با استفاده از ماتریس SWOT، فرصت‌ها، تهدیدات، نقاط قوت و ضعف شناسایی و راهبرد غالب مشخص شد. از طریق ماتریس QSPM راهبردها، رتبه‌بندی شده و برای دستیابی به نتایج دقیق‌تر، به رتبه‌بندی شاخص‌های هر یک از مؤلفه‌های اصلی پژوهش پرداخته شد.

ماتریس سوات: ماتریس سوات، یک ماتریس ۹ خانه است که چهار خانه آن، دارای عوامل اصلی و چهار خانه دیگر نشان‌دهنده راهبردهاست و یک خانه نیز سفید است. راهبردهای تهاجمی (SO)، بیانگر حالتی است که طی آن، هر سازمان تمایل دارد همواره در موقعیتی قرار داشته باشد که بتواند با بهره‌گیری از قوت‌ها، از فرصت‌های محیطی بیشتری استفاده کند. راهبردهای تهاجمی (SO) موقعیتی را ایجاد می‌کند که سازمان بتواند با استفاده و بهره‌گیری از قوت‌ها، از فرصت‌های محیطی نهایت استفاده را بکند. راهبردهای رقابتی (ST) دیگر راهبرد تحلیل SWOT است که با استفاده از قوت‌ها، به منظور جلوگیری از تهدیدهای محیطی تدوین می‌شود و هدف از اجرای آن، افزایش توانمندی‌های موجود در مقابل کاهش تهدیدهاست. از طرفی، هدف راهبردهای محافظه‌کارانه (WO) کاهش ضعف‌ها با استفاده از مزیت‌های بالقوه‌ای است که در فرصت‌های محیطی نهفته است. در نهایت، هدف از تدوین راهبردهای تدافعی (WT) کاهش ضعف‌ها و تهدیدها تا حد ممکن است. همان‌گونه که مشاهده می‌شود راهبردهایی که تدوین می‌شود، نشانگر برنامه‌هایی است که برای رسیدن به وضع مطلوب راهگشاست.

ماتریس QSPM: ماتریس برنامه‌ریزی راهبردی (استراتژیک) کمی (QSPM)، ابزاری برای تحلیل سناریوها و انتخاب بهترین سناریو برای اجرای راهبرد در تحلیل سوات است. در واقع یکی از روش‌های ارزیابی، پایش و نظارت برای تحقق راهبرد، استفاده از ماتریس برنامه‌ریزی استراتژیک کمی یا QSPM می‌باشد. در این روش، مشخص می‌گردد که کدامی ک از گزینه‌های راهبردی انتخاب شده امکانپذیر می‌باشند

و آن‌ها را اولویت‌بندی می‌نماید. این ماتریس از اطلاعات به‌دست‌آمده در مراحل مختلف مدیریت و برنامه‌ریزی استراتژیک و راهبردی استفاده می‌کند و مانند سایر روش‌های راهبردی نیازمند قضاوت خوب، خبرگی و آگاهی است. گام‌های اجرایی تحقیق در شکل زیر قابل مشاهده است:

یافته‌ها

پس از بررسی اسناد بالادستی و توزیع پرسش‌نامه نیمه‌باز خبرگان، در این مرحله، از روش تحلیل دلفی استفاده شد و نتایج حاصل از آن، به‌عنوان ورودی سایر مراحل پژوهش مورد استفاده قرار گرفت. مقوله‌ها، مفاهیم و گزاره‌های پیشگیری انتظامی از جرم مبتنی بر تسهیم نقش‌های برون‌سازمانی بر اساس تحلیل متون برگرفته از مصاحبه‌ها استخراج شد که به شرح جدول شماره ۱ زیر است:

جدول ۱. استخراج ابعاد، مقوله‌ها و مفاهیم پیشگیری انتظامی از جرم

مقوله	مفهوم	گزاره
وضعیت پیشگیری	افزایش زحمت	۱. سخت کردن آماج جرم؛ ۲. کنترل دسترسی به آماج؛ ۳. غربال خروجی‌ها؛ ۴. منحرف کردن بزهکاران از آماج جرم و ۵. کنترل وسایل تسهیل جرم.

۱. توسعهٔ محافظت؛ ۲. کمک به نظارت طبیعی؛ ۳. کاهش گمنامی؛ ۴. استفاده از مدیران محلی در پیشگیری و ۵. تقویت نظارت رسمی.	کاهش خطرات	
۱. نپهان کردن آماج جرم؛ ۲. از دسترس خارج کردن آماج جرم؛ ۳. مشخص کردن اموال؛ ۴. برهم زدن بازار غیرقانونی و ۵. از بین بردن سود.	کاهش منافع	
۱. کاهش ناکامی و فشار؛ ۲. اجتناب از ستیزه؛ ۳. کاهش تحریک هیجانی؛ ۴. خنثی کردن فشار روانی و ۵. نپهی از تقلید.	کاهش تحریک	
۱. وضع قواعد؛ ۲. راهنمایی قبلی؛ ۳. تحریک وجدان؛ ۴. کمک به هماهنگی و ۵. کنترل مواد مخدر - الکل.	حذف بهانه‌ها	
۱. توسعه و ترویج مشاوره و معاضدت حقوقی و قضایی و ۲. تنظیم و تحکیم روابط حقوقی افراد.	افزایش نظم حقوقی در جامعه	
۱. شخصی کردن عقوبت و مجازات مرتکبین؛ ۲. تسریع در کشف، رسیدگی، صدور و اجرای حکم و ۳. تقویت اثربخشی پیشگیرانه احکام.	ارتقای اثربخشی پیشگیرانه آراء و احکام قضایی	پیشگیری کیفری
۱. شناسایی و رفع نقاط ضعف و خلأ قوانین و مقررات؛ ۲. ارتقای نظارت بر عملکرد مجریان قوانین و مقررات و ۳. تأمین لوازم و رفع موانع اجرای قوانین و مقررات.	ارتقای اثربخشی پیشگیرانه قوانین و مقررات	
۱. تعیین و اعمال مجازات جایگزین زندان و ۲. اصلاح و مدیریت فرایند تحقیقات مقدماتی و قرارهای تأمین.	کاهش جمعیت کیفری زندان	
۱. اصلاح نگرش و تقویت باورهای دینی؛ ۲. ترویج و تقویت ارزش‌ها، هنجارها، اخلاق و رفتار دینی؛ ۳. ارتقای آگاهی‌های عمومی و اختصاصی در مورد جرائم و آسیب‌های اجتماعی و ۴. خنثی‌سازی عملیات روانی مروجین جرم یا آسیب.	آگاهی بخشی و اصلاح	پیشگیری اجتماعی
۱. شناسایی و تأمین نیازهای مشروع مرتبط با جرم یا آسیب؛ ۲. اصلاح فرایند تأمین نیازهای محرک جرم یا آسیب و ۳. حذف یا جایگزینی نیازهای کاذب.	توانمندسازی فردی و اجتماعی	

۱. ارتقای مهارت‌های اساسی زندگی؛ ۲. تقویت بازسازی اجتماعی فردی و اجتماعی؛ ۳. ارتقای سرمایه اجتماعی و ۴. گسترش فریضه امر به معروف و نهی از منکر.	تقویت کنشگران اجتماعی	
۱. تقویت نقش و جایگاه خانواده در پیشگیری؛ ۲. تقویت نقش و جایگاه محله‌ها در پیشگیری؛ ۳. تقویت نقش و جایگاه نهادهای مذهبی در پیشگیری؛ ۴. تقویت نقش و جایگاه نهادهای آموزشی در پیشگیری و ۵. مدیریت و نظارت بر اماکن، فعالیت‌ها و فرآورده‌های فرهنگی مؤثر بر جرم.	مدیریت نیازها	

پس از تجزیه و تحلیل متون مصاحبه با خبرگان مقوله‌ها، مفاهیم و گزاره‌ها تهیه شده و پرسش‌نامه دلفی محقق‌ساخته و براساس ابعاد احصاء شده در حوزه پیشگیری انتظامی از جرم (از مرحله اول و دوم دلفی)، با روایی صوری و محتوایی تأیید شد. پس از آن، مؤلفه‌های تأثیرگذار بر آن‌ها (آساند بالادستی، محیط بیرونی و درونی) شناسایی شده و با استفاده از ماتریس SWOT موقعیت راهبردی تعیین گردید.

ماتریس عوامل داخلی (IFE)

نتیجه تحلیل داخلی، به دست آوردن تصویر کلی از محیط داخلی سازمان است؛ بنابراین، با صرف وقت و دقت زیاد به مجموعه کاملی از نیروهای خارجی اما اثرگذار بر سازمان می‌توان دست یافت که با اولویت‌بندی آن‌ها، عوامل حیاتی موفقیت داخلی شناسایی می‌شود. عوامل داخلی، بر خلاف عوامل خارجی در کنترل سازمان می‌باشند؛ یعنی مدیران از طریق تصمیم‌گیری‌های خود، می‌توانند آن‌ها را تغییر دهند و کنترل کنند.

جدول ۲. ماتریس عوامل داخلی

ردیف	عوامل استراتژیک داخلی (IFE)	وزن	درجه بندی	امتیاز وزن دار
نقاط قوت (S)				
S ₁	در دسترس بودن پلیس در تمام ساعات شبانه‌روز	۰,۰۵	۳	۰,۱۵
S ₂	امکان ارتباط پلیس با سایر دستگاه‌ها و نهادها در طول شبانه‌روز	۰,۰۵	۳	۰,۱۵

۰,۱۲	۳	۰,۰۴	کم‌هزینه‌بودن پیشگیری انتظامی نسبت به سایر روش‌های پیشگیری از جرم	S ₃
۰,۱۲	۳	۰,۰۴	وجود تخصص‌های متنوع در زمینه پیشگیری و کشف جرم در پلیس	S ₄
۰,۱۵	۳	۰,۰۵	قابلیت پلیس در ایجاد و افزایش سرمایه‌های اجتماعی نسبت به سایر دستگاه‌ها به‌صورت تدریجی	S ₅
۰,۱۲	۳	۰,۰۴	قابلیت انعطاف پیشگیری انتظامی از جرم نسبت به سایر نهادها و دستگاه‌ها	S ₆
۰,۱۲	۴	۰,۰۳	پیشگیری انتظامی عمدتاً عینی و بر اساس رؤیت پلیس در همه جا ملموس است	S ₇
۰,۱۶	۴	۰,۰۴	استفاده از نیروهای تخصصی در مواجهه با پدیده جنایی	S ₈
۰,۲	۴	۰,۰۵	روند رو به رشد تحصیلات عالی در بین کارکنان	S ₉
۰,۱۲	۳	۰,۰۴	وجود مدیران آینده‌نگر و باتجربه در پلیس	S ₁₀
۰,۲	۳	۰,۰۵	داشتن روحیه مشارکت‌پذیری و مشارکت‌جویی در پلیس	S ₁₁
۰,۲۴	۳	۰,۰۸	مشروعیت داشتن پلیس	S ₁₂
نقاط ضعف (W)				
۰,۰۳	۳	۰,۰۱	عدم ثبت جرائم مشهود به لحاظ پایین نشان‌دادن نرخ جرم توسط پلیس	W ₁
۰,۱۶	۴	۰,۰۴	اهتمام بیشتر پلیس به ساختار و برنامه‌های سلبی نسبت به برنامه‌های ایجابی	W ₂
۰,۰۶	۲	۰,۰۳	آموزش‌های تخصصی پلیس در حوزه پیشگیری از جرم سطحی و در حوزه تقابل با جرم عمقی می‌باشد	W ₃
۰,۱۶	۴	۰,۰۴	اقدامات و برنامه‌های پلیس در پیشگیری انتظامی عمدتاً محدود به بازه زمانی و مکانی مشخص	W ₄
۰,۱۲	۴	۰,۰۳	ضعیف بودن پذیرش نقش واسطه‌گری پلیس در بین سایر نهادها به‌منظور هدایت و مددکاری	W ₅
۰,۰۶	۲	۰,۰۳	محدود بودن پلیس در استفاده از سامانه‌های هوشمند، هوش مصنوعی، اینترنت و...	W ₇

۰,۱۶	۴	۰,۰۴	پلیس در افکار عمومی همواره به عنوان ضابط قضایی نقش بسته و مأموریت کشف جرم همراه بوده است	W ₈
۰,۰۲	۲	۰,۰۱	ضعف مهارت های ارتباطی و مدیریتی در سطوح پایین پلیس	W ₉
۰,۰۶	۳	۰,۰۲	ضعف حرفه ای گرایی پلیس	W ₁₀
۰,۰۹	۳	۰,۰۳	ضعف آموزش های متناسب با جرائم آینده	W ₁₁
۰,۰۶	۳	۰,۰۲	انجام اقدامات واکنشی به جای اقدامات کنشی	W ₁₂
۰,۰۶	۳	۰,۰۲	ضعف مهارت در استفاده از فناوری های روز	W ₁₃
۰,۰۴	۴	۰,۰۱	ضعف در اجرای برنامه های کیفی متناسب با جرائم آینده	W ₁₄
۰,۰۶	۳	۰,۰۲	ضعف در ارائه برنامه های کاربردی و ملموس	W ₁₅
۰,۰۸	۴	۰,۰۲	عدم امکان ارزیابی جایگاه و سهم پیشگیری انتظامی پلیس، در تسهیم نقش های مداخله گر در پیشگیری انتظامی از جرم	W ₁₆
۳,۲۹		۱	جمع عوامل داخلی	

ماتریس عوامل خارجی (EFE)

هر کدام از عوامل تأثیر گذار خارجی، تأثیری مثبت و سازنده و یا اثری مخرب و بازدارنده بر سازمان دارند. در نظر گرفتن همین نکته کافی است که سازمان ها و مدیران ارشد، ضرورتاً محیط بیرونی خود را با شیوه هایی صحیح، علمی و کاربردی بررسی و عوامل مؤثر خارجی را ارزیابی نمایند و در نهایت، فرصت ها و تهدیدها را مشخص کنند.

جدول ۳. ماتریس عوامل خارجی

امتیاز وزن دار	درجه بندی	وزن	عوامل استراتژیک خارجی (EFE)
فرصت ها (O)			
۰,۱	۲	۰,۰۵	O1 جامعه محور بودن پلیس نسبت به سایر نهادها
۰,۰۳	۱	۰,۰۳	O2 حضور پلیس در عرصه های مختلف زندگی مردم از حیات و ممات

۰,۱۲	۳	۰,۰۴	ایجاد هم‌افزایی در منابع مادی و انسانی در پیشگیری انتظامی از جرم در صورت مشارکت سایر نهادها و سازمان‌ها بر اساس قانون	O3
۰,۱۵	۳	۰,۰۵	امکان تعیین و تحلیل مسائل، اهداف در پیشگیری انتظامی از جرم بر اساس وظایف قانونی و ذاتی نهادها و سازمان‌ها در این حوزه	O4
۰,۱۲	۲	۰,۰۶	امنیت عمومی یک کالای عمومی است که پلیس در تهیه آن سهم شاخصی دارد	O5
۰,۰۳	۱	۰,۰۳	سخنان پلیس در حوزه پیشگیری از جرم خصوصاً پیشگیری انتظامی از جرم اثرگذارتر نسبت به سایر نهادها و دستگاه‌هاست	O6
۰,۱۸	۳	۰,۰۶	پلیس به‌عنوان یکی از نهادهای عدالت کیفری است که با دقت و سرعت در عملکرد خود می‌تواند نقش بسزایی در پیشگیری از تکرار جرم داشته باشد	O7
۰,۱۲	۳	۰,۰۴	بالا بودن اعتماد عمومی مردم به پلیس	O8
۰,۱	۲	۰,۰۵	الزام به داشتن پیوست‌های امنیتی و پیشگیری از جرم در هنگام صدور پروانه ساختمانی	O9
۰,۲۸	۴	۰,۰۷	بهره‌مندی از نخبگان و فناوری‌های نوین در زمینه پیشگیری انتظامی از جرم	O10
تهدیدها (T)				
۰,۱	۲	۰,۰۵	قرار گرفتن پیشگیری انتظامی در حلقه‌های آخر فرایندهای پیشگیری از جرم	T₁
۰,۰۳	۱	۰,۰۳	کمبود منابع مادی و انسانی پلیس در پیشگیری انتظامی از جرم	T₂
۰,۰۴	۲	۰,۰۲	محدودیت پلیس در به اشتراک گذاشتن اطلاعات با سایر نهادها و سازمان‌ها	T₃
۰,۱۲	۳	۰,۰۴	عدم استقلال کامل پلیس در سیاست‌گذاری در حوزه پیشگیری انتظامی از جرم	T₄
۰,۱	۲	۰,۰۵	امکان از دست دادن سرمایه اجتماعی پلیس به صورت دفعی	T₅

۰,۱۲	۳	۰,۰۴	از نظر مردم متولی اصلی در پیشگیری از جرم پلیس است و نه سایر نهادها و سازمان‌ها	T ₆
۰,۱	۲	۰,۰۵	آسیب‌پذیر بودن متولیان پیشگیری انتظامی از جرم نسبت به سایر دستگاه‌ها	T ₇
۰,۰۹	۳	۰,۰۳	عدم اجرای بند یک از ماده ۳ قانون پیشگیری از جرم در خصوص تقسیم کار ملی در چهارچوب وظایف و مأموریت‌های قوای سه‌گانه کشور و اتخاذ تدابیر مناسب برای هماهنگی و توسعه همکاری بین دستگاه‌های مسئول در امر پیشگیری	T ₈
۰,۱۵	۳	۰,۰۵	حذف عنوان پیشگیری انتظامی از جرم از لایحه قانون پیشگیری از جرم	T ₉
۰,۱۵	۳	۰,۰۵	پلیس به تنهایی قادر به مهار جرم نیست و نیازمند تعیین سهم بین سازمان‌ها و نهادها بر اساس قوانین، وظایف، قابلیت‌ها و توانمندی‌هاست	T ₁₀
۰,۰۸	۲	۰,۰۴	نبود ضمانت اجرایی در خصوص الزام‌آور بودن قوانین و مقررات در مسئولیت‌سازی برای سایر دستگاه‌ها و نهادها در پیشگیری از جرم	T ₁₁
۰,۱۴	۲	۰,۰۷	موازی‌کاری و یا حتی خنثی‌نمودن برنامه‌های سازمان‌ها و نهادهای مداخله‌گر در پیشگیری انتظامی از جرم به لحاظ عدم تسهیم نقش‌ها در پیشگیری انتظامی از جرم	T ₁₂
۲,۴۵		۱	جمع	

تحلیل ماتریس SWOT

بعد از شناسایی قوت‌ها، ضعف‌ها، تهدیدها و فرصت‌ها و ارزیابی ماتریس عوامل داخلی و خارجی، اکنون ماتریس داخلی و خارجی تحلیل می‌شود. در این ماتریس مشخص می‌شود که اولویت با کدام شاخص‌ها است. با توجه به یافته‌های جداول ماتریس داخلی و خارجی، جدول زیر رسم می‌شود. نخست جمع نمرات نهایی ماتریس عوامل خارجی روی محور مربوط به عوامل خارجی و سپس نمرات نهایی ماتریس عوامل داخلی نیز در

محور مربوط به عوامل داخلی به‌دست آمد. محل تلاقی ارزیابی عوامل خارجی و عوامل داخلی موقعیت سازمان را نشان می‌دهد. در حقیقت جدول ۴ بیان می‌کند که سازمان پلیس در موقعیت رقابتی قرار دارد.

جدول ۴. ماتریس SWOT

W (ضعف)	S (قوت)	
استراتژی محافظه‌کارانه	استراتژی تهاجمی	O (فرصت)
استراتژی تدافعی	استراتژی رقابتی EFE: 2.45 / IEE: 3.29	T (تهدید)

با در نظر گرفتن خروجی حاصله از جدول، استراتژی رقابتی به‌عنوان راهبرد مناسب پیشنهاد و راهبردهای مرتبط با این موقعیت تدوین و پس از اولویت‌بندی در قسمت بعد، بیان شد.

تعیین جذابیت و اولویت راهبردها از طریق تحلیل ماتریس QSPM

با توجه به موضوع اصلی این پژوهش و عطف به نتایج جدول سوات، ماتریس QSPM تشکیل شد. عطف به نتایج حاصل از تحلیل این ماتریس، راهبردهایی برای پیشگیری انتظامی از جرم مبتنی بر تسهیم نقش‌های برون‌سازمانی ارائه شد تا بتوان با افزایش نرخ مشارکت دستگاه‌های مختلف، راه دستیابی به پیشگیری از بروز جرم را هموارتر کرد. جهت بررسی امکان‌پذیری و اولویت‌بندی نتایج حاصل از سوات، جدول QSPM زیر پس از محاسبه و تحلیل و به قرار زیر مشخص شد:

جدول ۵. راهبردهای رتبه‌بندی‌شده بر اساس جدول QSPM

رتبه	استراتژی	کد	امتیاز
۱	از آنجاکه قانون اولیه پیشگیری از جرم (مصوب ۱۳۹۴) عمدتاً به جنبه کیفری پیشگیری از جرم پرداخته و تعریفی از پیشگیری انتظامی در آن صورت نگرفته است، بایسته است تا تصویب قانون جامع در حوزه پیشگیری انتظامی از جرم با مشارکت و	ST3	۲,۸۸۵

		استفاده از نظرات دقیق و کارشناسی کلیه نهادها و سازمان‌های دولتی، غیردولتی و همچنین اشخاص حقیقی و حقوقی صاحب‌نظر به‌گونه‌ای که سهم سازمان‌ها و نهادها در سه حوزه پیشگیری وضعی، پیشگیری کیفری و پیشگیری اجتماعی توسط کارگروه‌های تخصصی دارای متولی خاص، مشخص شده و قانون مذکور دارای ضمانت اجرایی باشد.	
۲,۷۷	ST1	از سال ۱۳۷۲ تاکنون بیش از ۵۵ سیاست کلی نظام به تصویب رسیده است؛ لیکن در حوزه پیشگیری انتظامی از جرم هیچ سند جامعی به تصویب نرسیده است. تدوین سیاست کلی در حوزه سیاست جنایی واحد در مقوله پیشگیری انتظامی از جرم، اعم از دولتی یا رسمی (در حوزه تقنینی، اجرایی و قضایی) و یا غیردولتی (مشارکتی) می‌تواند نقش بسزایی در راستای اهداف مذکور داشته باشد.	۲
۲,۵۶	ST4	در قانون پیشگیری از جرم، عمده اعضای شورای عالی پیشگیری از جرم از جایگاه دولتی و سیاسی برخوردار بوده و جایگاه اعضای علمی و فرهنگی در آن بسیار کم‌رنگ است. تقویت و ایجاد ساختارهای لازم به‌منظور استفاده بهینه از رویکردهای علمی در پیشگیری انتظامی از جرم مبتنی بر تعیین سهم سازمان‌ها و نهادها در این مقوله (ایجاد کرسی پیشگیری از جرم در دانشگاه‌های عمومی، حضور نخبگان در شورای عالی پیشگیری از جرم، امکان حضور و مشارکت نخبگان در امر پیشگیری از جرم، ایجاد سرفصل‌های درسی در مدارس با محوریت آموزش پیشگیری وضعی، کیفری، اجتماعی و...) جزو راهبردهای احصاء شده از منظر خبرگان می‌باشد.	۳
۲,۴۶	ST5	با عنایت به اینکه بیشتر سازمان‌ها در حوزه پیشگیری از جرم به‌صورت تک‌بعدی و انحصاری عمل می‌نمایند و از طرفی از زیرساخت‌های لازم نیز برخوردار نمی‌باشند؛ تقویت زیرساخت‌ها، تجهیزات، منابع مادی و انسانی، امکانات لازم بر اساس ظرفیت‌ها، توانمندی‌ها و قابلیت‌های کلیه سازمان‌ها و نهادها و همچنین استفاده از ظرفیت‌ها، توانمندی‌ها و قابلیت‌های مردمی (در حوزه‌های مختلف فناوری اطلاعات، بانک‌های اطلاعاتی، فضای مجازی، اشتغال و...)	۴
۲,۲۱	ST6	لازمه اجرایی شدن مصوبات شورای عالی پیشگیری از جرم امضای آن توسط سران سه قوه بوده که این مسأله عملاً استقلال شورای عالی پیشگیری از جرم را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد؛ لذا استقلال بخشیدن به شورای عالی پیشگیری از جرم و تقویت ساختار آن بر اساس سیاست‌های جنایی در حوزه پیشگیری از جرم و ایجاد شوراهای فرعی پیشگیری وضعی، پیشگیری کیفری و پیشگیری اجتماعی با تولید سازمان‌ها و نهادهای صاحب‌نظر و استفاده از نظرات مردمی و خبرگان از راهبردهای تشخیص‌داده شده توسط خبرگان است.	۵
۲,۲۱	ST2	به‌موازات اقدامات شورای عالی پیشگیری از جرم بایسته است تا شوراها و کرسی‌های	۶

		تخصصی پیشگیری انتظامی از جرم در سازمان‌ها و نهادهای دولتی و غیردولتی ایجاد به‌گونه‌ای که سهم هر یک از دستگاه‌ها در این حوزه مشخص و مورد مطالبه قرار گیرد.	
۲,۲۰	ST7	به‌موازات اتخاذ سیاست جنایی واحد در قالب ساست‌های کلی نظام در مقوله پیشگیری انتظامی از جرم، یکپارچه‌سازی ساختار پیشگیری انتظامی از جرم (وضعی، کیفری و اجتماعی) و تعریف یک سیاست جنایی واحد در حوزه پیشگیری از جرم در فراجا با توجه به نظرات مختلف رده‌های صف و ستاد در سطوح راهبردی، عملیاتی، تاکتیکی در استان‌های مختلف.	۷
۲,۱۹	ST9	از آنجاکه کشور ما به‌صورت یک جزیره منفک‌شده از سایر کشورهای دنیا نبوده و بایستی نسبت به قوانین بین‌المللی و انسانی که مغایر با قانون اساسی کشور ما نیست، احترام قائل شود و همگام‌سازی سیاست جنایی پیشگیری انتظامی از جرم با سیاست‌های جهانی پیشگیری از جرم و اهتمام به رویکردهای نوین آن با توجه به توانمندی‌ها، ظرفیت‌ها و قابلیت‌ها در دستور کار قرار گیرد.	۸
۲,۱۸۵	ST11	تدوین نقشه راه جامع و تقسیم کار ملی در حوزه پیشگیری از جرم در افق کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت	۹
۲,۰۷	ST10	پیگیری در جهت برگزاری شورای عالی پیشگیری از جرم در سطح کشور، استان و شهرستان و تقسیم کار بین نهادها و دستگاه‌های مربوطه (دولت، مجلس، قوه قضائیه، نیروهای مسلح، نهادهای رهبری) در حوزه پیشگیری انتظامی از جرم با محوریت پیشگیری وضعی، اجتماعی و کیفری.	۱۰
۱,۷۵	ST8	به‌موازات شورای عالی پیشگیری از جرم و در کنار سایر کمیسیون‌های فراجا، تشکیل کمیسیون عالی پیشگیری انتظامی از جرم در فراجا (متشکل از کمیته‌های فرعی پیشگیری وضعی، پیشگیری اجتماعی و پیشگیری قضایی) و پیگیری در جهت لازم‌الاجرا شدن مصوبات آن در حوزه پیشگیری وضعی توسط سایر نهادها، سازمان‌ها و مردم و لازم‌الاجرا شدن سایر مصوبات آن برای رده‌های درون‌سازمانی به‌عنوان یک راهبرد پیشنهاد می‌گردد.	۱۱

سهم هر یک از مقوله‌ها در نهادهای بررسی شده تحقیق

- طبق نظرات و پاسخ‌های به‌دست آمده از نظرات گروه‌های کانونی تشکیل شده نخبگان در این زمینه، نتایج ذیل حاصل شد:
- هر یازده راهبرد رقابتی احصاء شده مورد تأیید گروه کانونی است؛ لیکن تأکید ویژه‌ای بر قانونمند کردن این راهبردها، به‌ویژه الزام به همکاری دستگاه‌ها و

- نهادهای برون‌سازمانی در پیشگیری انتظامی از جرم (وضعی، کیفی و اجتماعی) از طریق قانون‌گذاری در این زمینه وجود داشت؛
- در نهادهای وابسته به رهبری میزان سهم ابعاد به ترتیب: پیشگیری وضعی ۴۲٪، پیشگیری کیفی ۲۸٪ و پیشگیری اجتماعی ۳۰٪ است؛
  - در نیروهای مسلح میزان سهم ابعاد به ترتیب: پیشگیری کیفی ۳۸٪، پیشگیری وضعی ۳۶٪ و پیشگیری اجتماعی ۲۶٪ است؛
  - در قوه مجریه میزان سهم ابعاد به ترتیب: پیشگیری اجتماعی ۴۹٪، پیشگیری وضعی ۲۶٪ و پیشگیری کیفی ۲۵٪ است؛
  - در قوه مقننه میزان سهم ابعاد به ترتیب: پیشگیری وضعی ۴۳٪، پیشگیری کیفی ۲۹٪ و پیشگیری اجتماعی ۲۸٪ است؛
  - در قوه قضائیه میزان سهم ابعاد به ترتیب: پیشگیری کیفی ۵۲٪، پیشگیری وضعی ۲۵٪ و پیشگیری اجتماعی ۲۳٪ است.

بحث و نتیجه‌گیری

با جمع‌بندی اجمالی و کلی تحقیقات صورت گرفته می‌توان اذعان کرد که اگرچه پلیس همواره به‌عنوان ابزار دولت‌ها برای پیشگیری از جرم قلمداد می‌گردد؛ اما قانون، قوه قضائیه را متولی این امر می‌داند؛ باین‌حال، رویکردهای پیشگیری از جرم عمدتاً در زمان‌ها و مکان‌هایی موفقیت‌آمیز و اثربخش بوده است که طرح‌های پیشگیری از جرم، مشارکتی و با استفاده از ظرفیت‌ها، توانمندی‌ها و قابلیت‌های تمام سازمان‌ها و نهادهای دولتی و غیردولتی و مبتنی بر عملکرد، وظایف ذاتی و یا وظایف قانونی آن‌ها بوده است. در این پژوهش، مهم‌ترین نقاط قوت و ضعف و همچنین فرصت‌ها و تهدیدات مشخص و راهبردهای مرتبط با پیشگیری انتظامی از جرم مبتنی بر تسهیم نقش‌های برون‌سازمانی و در شرایط رقابتی تدوین شد. این راهبردها بر اساس استفاده از قوت‌ها، به‌منظور جلوگیری از تهدیدات محیطی اتخاذ می‌شود و هدف از اجرای آن، افزایش توانمندی در مقابله با این تهدیدات و کاهش آن‌ها است. اما آنچه واضح است، گذر از

این مرحله و قرارگیری پلیس در موقعیت راهبردی و استراتژیک تهاجمی (استفاده از نقاط قوت درونی و فرصت‌های بیرونی) سوات و منتج از تحلیل بالا است. پلیس بایستی با مشارکت فعالانه سایر نهادها و سازمان‌ها در امر پیشگیری انتظامی از جرم، و با تکیه بر ظرفیت‌های بالقوه خود بتواند توانمندی‌های خود را ارتقا بخشد و با به‌کارگیری راهبردهای یازده‌گانه بیان‌شده در متن پژوهش، سبب کاهش جرائم و پایداری امنیت شود.

پیشنهادها

در راستای حرکت به موقعیت استراتژیک تهاجمی، می‌توان از پیشنهادهای زیر استفاده کرد:

- ۱- استفاده از ظرفیت‌های فناوری پلیس و محیط خارجی برای فراهم کردن بسترهای ارتباطی نزدیک‌تر جامعه محلی با پلیس به منظور اشراف اطلاعاتی بر شرایط بروز جرم؛
- ۲- تقویت بنیه علمی و توان تفکر راهبردی در مدیران سطوح پایین پلیس به منظور رصد مداوم فرصت‌های محیطی؛
- ۳- به‌کارگیری منابع انسانی توانمند برای اجرای برنامه‌های پلیس آینده؛
- ۴- تعامل اثربخش با نخبگان جامعه برای همسوسازی با برنامه‌های پلیس؛
- ۵- استفاده مطلوب از ظرفیت‌های رسانه‌ای برای آگاه‌سازی و مسئول‌سازی مردم و مسئولان و بهره‌گیری از ظرفیت‌های فرهنگی و حمایت‌های امنیتی با هدف جبران کاستی‌ها و کمبودهای موجود برای تولید و اجرای برنامه‌های کمی و کیفی کنترل جرم.

سپاسگزاری

نگارندگان مقاله، از همکاران، نویسندگان و مترجمانی که نظرات، مقالات و کتب‌شان در این پژوهش مورد مطالعه و استناد قرار گرفته و همچنین از همکاری عوامل اجرایی و علمی فصلنامه که با دیدگاه‌های ارزشمند خود بر غنای پژوهش افزودند، قدردانی می‌کنند.

منابع

- ابطحی، سیدحسین؛ اعرابی، سیدمحمد؛ جعفری‌نیا، شمس‌الله و نجاری، رضا. (۱۳۸۷)، استراتژی‌های مدیریت منابع انسانی (بررسی موردی). چاپ اول. تهران: نشر پیوند.
- ابراهیمی، شهرام. (۱۳۹۴). کنگره‌های پنج سالانه پیشگیری از جرم و عدالت کیفری سازمان ملل با تأکید بر رهیافت‌های کنگره سیزدهم. فصلنامه علمی مطالعات پیشگیری از جرم، ۱۰(۳۶)، ۶۶-۴۷.
http://cps.jrl.police.ir/article_13659.html
- ابوذری، مصطفی؛ رشیدپور، پروانه و تجا، ماهرخ. (۱۳۹۸). تأثیر نقش سازمان‌های موثر در پیشگیری از وقوع جرم، ششمین کنفرانس ملی روان‌شناسی، علوم تربیتی و اجتماعی، بابل.
<https://civilica.com/doc/906362>
- اشرفی، یوسف. (۱۳۸۸). رویکردی جدید در برنامه‌ریزی شهری در رویکردی تحلیلی. مجله مدیریت شهری، ۷(۲۳)، ۸۹-۱۰۴.
<https://b2n.ir/t52298>
- ایمانی خوشخو، محمدرسول. (۱۴۰۰). الگوی راهبردی تعامل پلیس با جامعه: اقتدار همراه با مهرورزی. فصلنامه علمی پژوهش‌های مدیریت انتظامی، ۱۶(۴)، ۱۲۹-۱۵۴.
http://pmsq.jrl.police.ir/article_97949.html
- بارانی، محمد. (۱۳۹۳). پیشگیری از جرائم جهانی تعهدات بین‌المللی دولت‌ها، تهران: نشر میزان.
- برایسون، جان؛ و ام کی آلستون، فارنوم. (۱۳۸۸). طراحی و اجرای برنامه استراتژیک کتاب علمی برای سازمان‌های عمومی و غیرانتفاعی. ترجمه محمد صالح اولیاء، تهران: سازمان انتشارات جهاد دانشگاهی.
- حسین‌زاده، محمدرضا و خدادادی، عباس. (۱۳۹۷). تدوین استراتژی ریسک اعتباری بر اساس مدل SWOT در بانک ملی ایران. فصلنامه علمی - پژوهشی تحقیقات بازاریابی نوین، ۸(۲)، ۵۵-۶۸.
https://nmrj.ui.ac.ir/article_23015.html
- خطیبی، علیرضا؛ احمدی، سیدمحمدصادق و شیخ‌الاسلامی، عباس. (۱۳۹۷). تعهدات نهادهای حکومتی در پیشگیری از وقوع جرم: بررسی مقایسه‌ای تجربه‌های بین‌المللی. پژوهش‌نامه ایرانی سیاست بین‌الملل، ۷(۱)، ۸۴-۵۳.
- <http://www.sid.ir/paper/267224/fa>
- داوری، علی و رضازاده، آرش. (۱۳۹۶). مدل سازی معادلات ساختاری با نرم افزار PLS. تهران: نشر سازمان انتشارات جهاد دانشگاهی.

- درویشی، عباس. (۱۳۹۶). نقش پلیس در پیشگیری از جرائم. قانون یار، (۴)، ۲۶۳-۲۲۹.
- <https://www.sid.ir/paper/259759/fa>
- دیوید، فرد. آر. (۱۳۸۳). مدیریت استراتژیک. مترجم سیدمحمد اعرابی و علی پارسائیان. تهران: دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
- دیناروند، علی؛ گل‌خندان، سمیرا و رجبی، اکبر. (۱۴۰۱). چالش‌های اجرایی پیشگیری وضعی از جرم و راهکارهای مواجهه با آن. ماهنامه علمی جامعه‌شناسی سیاسی ایران، ۵ (۴)، ۳۷۳-۳۸۷.
- http://jou.spsiran.ir/article_154455.html
- رضایی، غلامرضا؛ محمدی‌مقدم، یوسف؛ اسماعیل، احمدی‌مقدم و بارانی، محمد. (۱۴۰۱). الگوی تحول سازمانی در پیشگیری انتظامی از جرم با رویکرد جهادی. فصلنامه پژوهش‌های مدیریت انتظامی، ۱۷ (۱)، ۳۷-۹.
- http://pmsq.jrl.police.ir/article_96837.html
- سعیدنیا، احمد. (۱۳۸۲). سرشت استراتژیک برنامه‌ریزی و مدیریت شهری. مجله مدیریت شهری، شماره ۱۴، ۶-۱۳.
- <https://b2n.ir/z91597>
- سلیمانی، رضا. (۱۳۹۵). نقش سازمان‌های مردم‌نهاد در پیشگیری از جرم، اولین همایش ملی آینده‌پژوهی، علوم انسانی و امنیت اجتماعی، خرم‌آباد.
- <https://civilica.com/doc/668146>
- شیری، عباس. (۱۳۹۶). نقد و بررسی قانون پیشگیری از جرم مصوب ۱۳۹۴. فصلنامه رهیافت پیشگیری از جرم، شماره ۱ (پیش‌شماره اول)، ۷-۲۰.
- http://www.jcpa.ir/article_189185.html
- گروه پژوهشی حقوق جزا و جرم‌شناسی. (۱۳۹۱). نقد و بررسی لایحه پیشگیری از جرم، اطلاع‌رسانی حقوقی، ۶.
- گل‌محمدی خامنه، علی. (۱۳۹۷). پیشگیری از جرائم. تهران: نشر جهان جام جم.
- محمدولی، مجید. (۱۴۰۰). آیین‌نامه امور انتظامی ناجا، معاونت طرح و برنامه و بودجه ناجا.
- منظمی تبار، جواد؛ دوستدار، رضا؛ سمیعانی، محمد؛ رفیعی دولت‌آبادی، محمدرضا و منظمی-تبار، علیرضا. (۱۴۰۱). آسیب‌شناسی تعامل پلیس و قوق قضائیه در پیشگیری از جرم. فصلنامه علمی پژوهش‌های مدیریت انتظامی، ۱۷ (۲)، ۲۰۳-۲۲۶.
- http://pmsq.jrl.police.ir/article_99149.html

موريس بارييه. (۱۴۰۱). دين و سياست در اندیشه مدرن، ترجمه امير رضايي، تهران: نشر قصيده سرا.

مهدي، محمود و فلاح الحسيني، بي بي فاطمه. (۱۳۹۸). نقش سازمان بازرسي كل كشور در پيشگيري از وقوع جرم. رهيافت پيشگيري از جرم، ۲ (۴)، ۳۷-۵۶.

http://www.jcpa.ir/article_227526.html

نجفي ابرندآبادي، علي حسين. (۱۳۹۹). پيشگيري عادلانه از جرم، مندرج در علوم جنايي (مجموعه مقالات در تجليل از دكتر آشوري). چاپ دهم، تهران: سمت.

نوروزي، بهرام؛ باراني، محمد و سرکشيان، سيدمحمدحسين. (۱۳۹۷). پيشگيري از جرم (از نظريه تا عمل با تاكيد بر نقش پليس)، تهران: انتشارات معاونت تربيت و آموزش ناجا.

نوروزي، بهرام و افراسيابي، علي، (۱۳۸۹). رويکرد جامعه محور به پيشگيري از جرم در پليس ايران، تهران: فصلنامه مطالعات پيشگيري از جرم دفتر تحقيقات کاربردي پليس پيشگيري

ناجا، ۵ (۱۴)، ۷-۳۶. http://cps.jrl.police.ir/article_13501.html

Arisukwu, Ogadimma; Igbolkwu, Chissa; Oye, Joseph; Oyeyipo, Eyitayo; Asamu, Festus; Rasak, Bamidele & Oyekola, Isaac. (2020). Community participation in crime prevention and control in rural Nigeria, Heliyon, 6(9)

Dietz, A. S. (1997). Evaluating community policing: quality police service and fear of crime. Policing. An International Journal of Police Strategy and Management, Vol. 20 No. 1, 1997, pp. 83-100.

Hino, Kimihiro. (2018). Plus Bouhan: A new community-based approach to crime prevention in Japan, International Journal of Law Crime and Justice, DOI:10.1016.